

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Honorati Fabri, Societatis Jesu Theologi,
Apologeticus Doctrinæ Moralis Eiusdem Societatis**

Fabri, Honoré

Coloniæ Agrippinæ, MDCLXXII

Caput III. Pax frustra turbata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94565](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94565)

disseminarentur, & à primoribus Ordinis vestri, ut ab amicis certior factus sum, Eminentissimis Cardinalibus, quasi reportata victoriæ trophæum porrigeretur; uno verbo, cum ex Romanis literis accepissem, eò causam istam, vestrorum artibus & auctoritate adductam esse, ut de promulgatione decreti desperatum esset, sustinendum ultra non duxi, ne veritatis & iustitiæ causa in discrimen adduceretur. Et ne vasti operis lectio vestros oculos fatigaret, vel crassioris libri editio longiorem moram & procrastinationem afferret, aliquot iustæ expostulationis capita apprimè considerata præmittere volui, quæ si vobis fortè arriserint, indè animum mihi facietis, integram & iustam vestræ Bibliothecæ refutationem publicandi. Hæc unica & germana fuit hujus scriptiois causa; hunc mihi dumtaxat finem proposui; ut brevem & iustam de vobis & auctore vestro expostulationem vobis ipsis, aliisque, quibus hujus Bibliothecæ copiam fecistis, palam exponerem, ne fortè, quod nonnullis satis familiare est, ex Jesuitarum silentio, publicam & legitimam totius operis contra illos editi approbationem duceretis. Iustam autem querelam, vel expostulationem esse, nullus, opinor inficias eat. Summa pax erat & tranquillitas; & licet multiplicem Jesuitis expostulandi occasionem identidem præberetis, sustinebant tamen, & studio pacis, taciti concoquebant, ne vel aliquid excideret, quo Christianam & Religiosam pacem interturbaret. Multa enim, ut scitis, in librorum editione, confixione, vectura, per summam injuriam à vobis patiuntur, non sine probris aliquando & convitiis, quæ pro bono pacis, hucusque toleranda & dissimulanda esse duxerunt, nec multa scribendi materiæ deerat, & satis opportuna occasio affulgebat; damnatis enim Jansenii erroribus, quantum indè ponderis atque momenti Jesuitarum causæ accefferit, vestræ verò subdolum sit, probè sciunt, quotquot in secretiora Theologiæ adita penetrarunt: aderant & jam alia incentiva, quæ fortè infra commemorabo, ne quid reticeam, quod ad certam & indubitatam hujus expostulationis iustitiam conducatur. Ceterum ita vobiscum agam, ut stylum Christianum & moderatum esse agnoscat: nullo calamus felle atque veneno, sed mero iustæ & moderatæ defensionis succo imbuetur; non sine admixto christianæ charitatis & modestiæ lenimine: nullum mihi convitium, vel acrius verbum excidet; sed id potissimum enitar, ut suus veritati sit locus, sua iustæ causæ defensio, & tandem mundus agnoscat, an iustam vobis expostulandi occasionem Jesuitæ præbuerint, an vos illis potius præbueritis.

CAPVT II.

Judicium libri præmittitur,

Censoris hoc loco partes non ago; quia tamen hæc vestra Bibliotheca scribendi causam mihi præbuit, quid de libro illo iudicem, saltem indicare, mei munus esse videtur: verbo dicam, hic Liber sine approbatione & cum manifesta fraude ac fictione editus in locum fuit; nihil in eo conspicuum, præter insignem maledicentiam & luculentam convitiæ esse video; materiam verò incompositam, rudem & indigestam molem, inconditam rerum farraginem, crambem receptam; nullam argumentorum vim, nullum rationum robur atque momentum, nullum

nisi chartæ & quadruplicis voluminis pondus, denique jam sæpè ac sæpius ad nauseam discussa, & disputata, nec alio fine accumulata & congesta, nisi ut latior campus convitiis vestris pareretur: nam illa quatuor majorum voluminum mole Jesuitæ duxi posse credidisti, qui tamen librorum molem contemnit, sed rationum pondus; saltem ad ostentationem aliquid conferet, & fucum simplicioribus sciendum.

Quamquam, ni fallor, grandem illam molem dumtaxat sine erexistis, ut prolixiorum epigrapharum sustineret, quam ex selectis convitiis & calumniis, & hisque hujusmodi rerum & verborum aduentu Jesuitas, elegiis contexere voluisset. De forma ducta nihil dicam, quia nihil nisi informe aspicitur: nullus hic rerum ordo, nulla series argumentorum, omnia perturbata & incompota; innumera ritia scholasticæ; stylus demùm plusquam barbarus: non lem fortè esse pat erat, ut dictiois barbaries, minus urbano & parum humano consilio serviret, ut acutius Jesuitas exciperetis, nihil molle, nihil planum aut tersum in stylo, nihil gratum & amicum in dictione habere voluisset. Hoc igitur meum de vestra Bibliotheca iudicium esto. In hoc libro, indigesta materia, informis forma, stylus barbarus, sententiarum lumina, sed æternæ convitionis calumniarum tenebræ, nulla prorsus nisi aculeorum acumina, omnia demùm verborum eluvie & aluminarum livore fœdata.

CAPVT III.

Pax frustra turbata.

Ubi tantus quatuor voluminum apparatus, quo præcurrens fama, longè majora spectata in meam cognitionem venit; cogitare primum topi & mecum ipse reputare, prudenter fieri non potuisse, ut sine gravissimis rationum momentis duxi na pax à Thomistis turbaretur, & antiquum bellum restauraretur; certi sunt, inquit, victoriam, incertum hostem & incogitantem aggrediantur: nova lux demonstrationis haud dubiè in affluere, si ad propriam sententiam adituendum, sine Jesuiticam destruendam; alterutrum enim fati videbatur: nihil tamen cogitanti mihi occurrit, quod facile à me reselli non posset. Ubi autem Bibliothecæ vestræ copia mihi facta esset, & omnia diligenter lustrassem, timore in admirationem converso, vix oculis meis habui fidem: hæc enim, inquam, est illa Bibliotheca, novis argumentis illustrata, quæ ultimum Jesuiticæ doctrinæ exordium aliam esse videbatur; in qua tamen nihil novum præter titulos, & rerum farraginem, & convitiis omnis generis eluviem reperio. Hac de re vobiscum expostulabo. R.R. PP. Pax enim frustra turbata non debuit, nec antiquum bellum restaurari, nisi aliqua spes victoriæ vobis affulgeret; imò tanta voluminum mole equum non erat, cum res paucis confici & expediri potuisset, nempe jam ferè à sexaginta annis, tria volumina argumenta contra physicam vestram prædicationem, à Jesuitis proposita fuerunt, quæ reverè dissolvere potuissetis, nihil turbatum amplius, nihil disputationis superesset: primum à libertate hominis prædicationem, quam prædeterminationis vestræ securus antecedente ut vocant, necessitate inducat; & secundo

à gratia sufficiente, quæ in hac vestra hypothese stare non potest; si enim prædeterminatio adsit, sequitur effectus, illa igitur gratia non est merè sufficiens, sed efficax; si verò abest, effectus poni non potest; illa igitur gratia sufficiens esse, aut dici nequit; tertium à peccato, cuius reverà Deus auctor esset, si ad quemlibet actum voluntatem hominis prædeterminaret.

Varia quidem distinctionum effugia excogitastis; sed jam omnia præclusa fuerunt, illud præsertim toties recantatum, *sensus compositi & divisi*, & variè à variis explicatum, explosum fuit; licet enim adsit facultas agendi in sensu composito, abest tamen non agendi, vel dissentendi potestas, & vicissim adest facultas dissentendi, & abest agendi potestas, in sensu diviso: nec est quod aliqui dicant, componi dumtaxat, vel supponi causam ipsius libertatis: nam reverà prædeterminatio, quæ supponitur, est causa necessaria, voluntatis imperio, vel arbitrio nullo modo subiecta, etiamsi divinæ voluntatis instrumentum sit; ita enim voluntatem hominis ad agendum movet atque inducit, ut fieri non possit, quin ex illa actus secundus, ut vocant, tanquam ex principio & causa necessaria, consequatur; nisi autem hæc sit necessitas antecedens, quid sit necessarium, intelligi nequit. Alii non necessarium, sed infallibile vocant; ac lemota scientia Dei, quicquid ita est, ut non esse non possit, necessarium est, talis porro est ille actus, qui ex prædeterminatione oritur; mera igitur necessitas est, ut patet.

Ancequam igitur dicitur pacem turbaretis, & licet ferè loquitur deinde excitaretis, tria illa argumenta erant vobis solvenda, quod cum minimè præstiteritis, totus iste apparatus in cassum est. Nisi forte aliquid auræ apud plebeculam scholasticam captare volueritis; aut certe Jesuitas, quibus hoc scriptiois argumentum interdictum est, incautos obrueret; sed hæc quoque frustra: aliquid saltem novi afferre debuissetis, & tot paterga, quæ ad rem non faciunt, omittere: quid enim ad rem variæ quæstiones, quas auctor vester congerit? abstinendum quoque fuerat à convitiis; quanquam, ut jam olim multi observarunt, nihil ferè aliud in hac materia vobis suppetit; dicam iterum, quamdiu tria illa argumenta non solvitis, oleum & operam perditis; mihi credite. Quod argumentis nunquam obtrineret poteritis, summa illa, qua Romæ polletis auctoritate, obtinere satagite, & procurate, ut Romanus Pontifex litem decidat; hoc certe ingratum Jesuitis non accideret, immò gratissimum erit; quidquid tandem definat; hoc unum superest; reliquæ disputationes inutilis & superflua, in quibus tria illa argumenta vobis semper opponentur, vos ad speciem solvetis, & solutiones vestras ac responsiones, ut minus appositæ, quod & huculque factum est, explodentur. Cæterum cum cum probra & convitiis ad tantam voluminum molem non sufficerent, multa paterga, ut dixi, quæ ad causas vos inter atque Jesuitas vertentes non pertinent, accersere voluistis: sed hæc nihil ad me, quia nihil ad rem. Constat igitur, diuturnam pacem à vobis frustratam fuisse & antiquum bellum restauratum, quod dubito, an vobis saliciter cessurum sit.

(†:†)

PART. II.

CAPVT IV.

Doctrina Societatis immeritò confixa.

Parum abest, quin oculis meis fidem omnem detrectem, cum ea lego, quæ in hisce voluminibus de doctrina Jesuitarum hic vester Bibliothecarius scripsit Tom. I. controverf. prolegom. com. 4. ferè per totum, & in aliis duobus passim, sententiam Societatis, oppositum scilicet vestræ prædeterminationi, Esse blasphemiam in Philosophiam, Theologiam & Deum, odiosam, execrabilem, ab omnibus Academicis rejectam, tanquam monstrum, Apostolica sententia fulminatam, monstrosam, periculosam, novum signum à Pelagianis inventum, fundamentum totius Pelagianismi, abortum indignum, contra quem vestri pugnant fides catholicam propugnant. Nempe Jesuita toto orbe Ecclesiam depravare conantur, seipsum opinionum innovatores; veneranda antiquitatis jurati hostes, humanarum mentium verborum lenocinii depravatores, Sancti Thomæ & Sanctorum Patrum corruptores. Omitto reliqua, vel ut verius dicam, ad sequentes expostulationes remitto, ut primo loco & ante omnia de atrocissima calumnia Jesuitis afflicta expostulem, quod in doctrinam de divina scilicet gratia, pro Pelagiana & hæretica traducitis.

In hoc vobis Novatores Heterodoxi suo exemplo præluxerunt; quis enim illorum, qui de hoc argumento scripserit, non dixit, Jesuiticam sententiam de divina gratia esse meram putam Pelagianam? hoc Lutherani, hoc Calvinistæ, hoc Janfenistæ, plenis & rotundis buccis crepant expulcitis, & centenis voluminibus in lucem editis exaggerant. Supponunt autem suam sententiam, Jesuiticæ prorsus oppositam, quod ipsi ultrò fatentur, veram & Catholicam esse; hanc tamen Tridentinum, Innocentius X. & Alexander VII. hæreticam damnarunt, Perpendite, amabo, ac ferid apud vos ipsi reputare, an forè laudi vobis vertatur, Hæreticorum exempla imitari. Jesuitæ facile reponere possent, non sine multiplici scœnore: nempe, ut Hæretici Jesuiticam de divina gratia doctrinam damnant, & Pelagianam esse declamant, ita vestram mirificè laudant, atque approbant, & clamant, eandem esse cum sua; hæc tamen ut dixi à Tridentino & tribus Pontificibus confixa est. Centies hoc publicarunt & typis mandarunt Montalcus, Wendrockius, Paulus Iræneus, Lanæus, Arnaldus, Marefius: hoc dumtaxat clypeo se regunt, & non aliam à Thomistica se profiteri doctrinam jurant: idem clamare non cessant, quotquot inter Lutheranos, Calvinistas, & Janfenistas de hoc argumento scripserunt.

Jesuitæ, qui oppositum sibi argumentum adeo facile retorquere possent, hoc non urgent; imò pro sua in vos humanitate, vos hac nota liberare conantur; quo tamen eventu, viderint ipsi. Illud certè notorium est, quod Eminentiſſimus Perronius coram Paulo V. Pontifice maximo asseveranter affirmavit, scripsitque ad Henricum IV. Galliarum Regem, se facile curaturum atque obtenturum, ut omnes Calvinistæ Galli vestræ sententiæ subscribere viderent; vidimus theses vestras Parisienses, Bononienses, Gallobelgicas, Cracovienses, in quibus Janfenianis dogmatis multum sanè favetis. Quantum Janfenianæ causæ patrocinium Romæ præbueritis, quia res trita est, saltè à me indicari, æqui bonique

Ecc 3

conlu-